

ZC-119

April-2014

B.Ed. (Sem.-I)

A-503 : Principles and Techniques of Teaching and learning

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પો આંતરિક છે.

Instructions : All the questions are compulsory. Options are internal.

(2) જમણી બાજુએ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Figures to the right indicate total marks of questions.

1. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો. 10

Answer any **one** of the following questions in about 750 words :

(a) અધ્યાપનની જૂની અને નવી સંકલ્પના જણાવો. સારા અધ્યાપનના લક્ષણોની ચર્ચા કરો.

State the old and new concept of Teaching. Discuss the characteristics of good teaching.

(b) શૈક્ષણિક પ્રૌદ્યોગિકીની સંકલ્પના આપી તેના કાર્યો જણાવો.

Give the concept of Educational Technology and state the functions of it.

(B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો : 4

Answer any **one** of the following questions in about 125 words :

(a) અધ્યાપનના સિદ્ધાંતોનું મહત્ત્વ જણાવો.

State the importance of principles of Teaching.

(b) આધુનિક શૈક્ષણિક વ્યવસ્થામાં શૈક્ષણિક પ્રૌદ્યોગિકીની ભૂમિકા ચર્ચો.

Discuss the role of Educational Technology in Modern Education System.

(c) 'મૂર્ત પરથી અમૂર્ત તરફ જવું' અધ્યાપન સૂત્ર ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

Explain with illustration the maxims of teaching from "concrete to Abstract".

2. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં આપો. 6

Answer any **two** of the following questions in about 100 words.

(a) શિક્ષણ પ્રતિમાનના આધારભૂત તત્ત્વો જણાવો.

State the basic elements of models of Teaching.

- (b) સાંપ્રત અધ્યયનશીલ સમાજના સંદર્ભમાં અધ્યયનનું સ્વરૂપ વર્ણવો.
Describe the nature of learning in the contemporary learning society.
- (c) અભિક્ષિત અધ્યયન એટલે શું ? તેની મર્યાદાઓ જણાવો.
What is programmed learning ? State it's limitations.

(B) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે **500** શબ્દોમાં આપો. **8**
Answer any **one** of the following questions in about **500** words :

- (a) અભિક્ષિત અધ્યયનના સિદ્ધાંતો સમજાવો.
Explain the principles of programmed learning.
- (b) એડ્જર ડેલનો અનુભવ શંકુ દોરી શૈક્ષણિક અનુભવો યોગ્ય ક્રમમાં દર્શાવો. તેનું મહત્ત્વ જણાવો.
Draw the cone of Adger Dale and indicate the Educational experiences in it with proper order. State the importance of them.

3. (A) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે **750** શબ્દોમાં આપો. **10**
Answer any **one** of the following questions in about **750** words :

- (a) માઈક્રોટીચિંગની વ્યાખ્યા આપી કૌશલ્ય વિકાસની પ્રૌદ્યોગિકી તરીકે તેનું મહત્ત્વ જણાવો.
માઈક્રોટીચિંગના સોપાનો વર્ણવો.
Give the definition of micro teaching. State the importance as a skill developing technology. Discuss the steps of micro teaching.
- (b) ક્રમમાપદંડ એટલે શું ? તેનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરી તેના પ્રકારો ચર્ચો.
What is rating scale ? Explain it's importance. Discuss the types of rating scales.

(B) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે **125** શબ્દોમાં આપો. **4**
Answer any **one** of the following questions in about **125** words :

- (a) બહુ સંવેદનાત્મક અધ્યયન એટલે શું ? તમારા વર્ગખંડ અધ્યાપનમાં તેનો સમન્વય કેવી રીતે કરશો ?
What is multi-sensory learning ? How will you correlate it in your class-room teaching ?
- (b) વિષયાભિમુખ કૌશલ્યનું મહત્ત્વ જણાવો. વિષયાભિમુખ કૌશલ્ય માટેની વિવિધ પ્રયુક્તિઓ જણાવો.
State the importance of set-induction. Enlist different techniques of set-induction.
- (c) મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયામાં કયા સોપાનો અનુસરવા જોઈએ તેની ચર્ચા કરો.
Which steps should be followed in the process of Evaluation ?

4. (A) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો : 6

Answer any **two** of the following questions in about **125** words :

- (a) એક વર્ગમાં જીગરનો પ્રતિશત ક્રમાંક 90 છે અને સાદો ક્રમાંક 5 હોય તો તે વર્ગની સંખ્યા શોધો.

The PR of Jigar is 90; and simple rank is 5 in a class. Find out total no. of students of this class.

- (b) નીચેના પ્રાપ્તિકો પરથી પ્રમાણ વિચલન શોધો.

Find out standard deviation of following scores :

25, 37, 20, 42, 30, 22, 28, 26

- (c) નીચેના પ્રાપ્તિકો પરથી મધ્યક અને મધ્યસ્થ શોધો.

Find out mean and median of following scores :

42, 35, 29, 45, 37, 60, 55, 74, 65

- (B) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 500 શબ્દોમાં આપો. 8

Answer any **one** of the following questions in about **500** words.

- (a) પ્રમાણિત કસોટીની સંકલ્પના આપો. તેની રચનાનાં સોપાનો સમજાવો. શિક્ષક રચિત કસોટી કરતાં તે કઈ રીતે જુદી પડે છે ?

Give the concept of standardized test. Explain the steps to construct it. How it is different from teacher constructed test ?

- (b) 10 વિદ્યાર્થીઓના ગણિત અને વિજ્ઞાનની પરીક્ષાના પ્રાપ્તિક નીચે આપ્યા છે. સ્પિઅરમેનની ક્રમાંક તફાવતની પદ્ધતિથી સહસંબંધાંક શોધો અને અર્થઘટન કરો.

The test score of Maths and Science subject of 10 student are given below. Calculate correlation by rank difference method and interpret it.

વિદ્યાર્થી Students	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ગણિત Maths	40	71	60	84	49	45	42	58	61	56
વિજ્ઞાન Science	38	73	80	64	51	51	42	59	58	61

5. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. 14

Answer the following questions in short :

- (1) અધ્યાપન સૂત્રો એટલે શું ?

What is maxims of teaching ?

- (2) ફ્રોબેલ શિક્ષકને કોની સાથે સરખાવે છે ?

With whom Frobel compares the teacher ?

- (3) શૈક્ષણિક સોફ્ટવેર એટલે શું ?

What is Educational Software ?

- (4) શોધ પ્રશિક્ષણ પ્રતિમાનના પ્રણેતાનું નામ જણાવો.
State the founder of inquiry training model.
- (5) રૈખિક અભિક્રમ એટલે શું ?
What is linear programme ?
- (6) માઈક્રોટીચિંગને વધુ અસરકારક બનાવવાના બે ઉપાયો જણાવો.
Write two solutions to make micro teaching more effective.
- (7) ભૌતિકશાસ્ત્ર સાથે સંકળાયેલ ટેકનોલોજી કઈ છે ?
Which technology is connected with Physics ?
- (8) “કોઈ એક આવૃત્તિ વિતરણમાં પ્રાપ્તિ 90 ની નીચે 82% પ્રાપ્તિ રહેલા છે.” આ વિધાનને સંકેતમાં કઈ રીતે દર્શાવશો ?
“In frequency distribution 82% observation present below the observation 90.”
How the given statement is written in symbolic form ?
- (9) “બ્યાલનું સામાન્યીકરણ” એ કયા સૂક્ષ્મ અધ્યાપન કૌશલ્ય સાથે સંકળાયેલ છે ?
“Generalization of concept” is related with which Micro Teaching Skill ?
- (10) મૂલ્યાંકનની વ્યાખ્યા આપો.
State the definition of Evaluation.
- (11) કાચો બહુલક એટલે શું ?
What is raw mode ?
- (12) પ્રસારમાન એટલે શું ?
What is measures of dispersion ?
- (13) કઠિનતા મૂલ્ય એટલે શું ?
What is difficulty value ?
- (14) મધ્યવર્તી સ્થિતિમાનનું આદર્શ માપ કયું છે ?
Which is the ideal measure of central tendency ?
